

EMLÉKEZTETŐ
a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottsága
tizenötödik üléséről
(1991. szeptember 12.)

Az ülés elnöke: Dr. Tóth Gábor, a kormányzati tárgyalócsoport képviselője.

Napirend:

1.) A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény tervezetének általános vitája (Előadó: dr. Horváth István csoportvezető MüM Munkajogi Főosztály)

2.) A kötelező végkielégítés azonnali bevezetése a költségvetési intézményeknél (ülésen felvetett szakszervezeti javaslat)

1. Napirendi pont: A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény

Az ülésen a tervezet általános vitájára és néhány konkrét észrevétel megtárgyalására került sor.

A törvénytervezettel kapcsolatban az előadó a következőket emelte ki:

A munka világát szabályozó három törvény kapcsolódásában az ÉT legújabb állásfoglalása alapján koncepcionális változás következett be.

Eszerint a Munka Törvénykönyve generális törvény lesz, amely minden olyan kérdésben - külön utalás nélkül- mérvadó, amelyről a másik két törvény (a közalkalmazottakról ill. köztisztviselőkéről szóló) nem rendelkezik.

A közalkalmazotti törvény keretjellegű, a közös pontokat szabályozza, a sajátosságok rendezésére az ágazatoknak konkrét felhatalmazásokat ad. A törvénytől más jogszabályban eltérni, illetve valamely kérdést kollektív szerződésben rendezni csak direkt felhatalmazás alapján lehet.

Kollektív szerződés kötésére a tervezet 2.§ "A" variánsa szerint lenne lehetőség intézményi szinten. Az ágazati miniszterrel illetve az önkormányzattal a tervezet szerint köthető középszinten is megállapodás, ezt azonban a törvény -mivel a miniszter illetve az önkormányzat nem tekinthető a munkáltatók képviselőjének vagy szövetségének- nem ismerték el normatív jellegű kollektív szerződésnek.

A törvény hatálya nem tevékenységi, hanem szervei jelleggel került meghatározásra és kizárólag az állami és önkormányzati költségvetésből működő intézményekre és szolgálatokra terjedne ki.

A szakszervezeti oldal a tervezet elfogadhatóságához elvi álláspontját a következőkben összegezte:

A törvénytervezet a Munka Törvénykönyvével együtt kerüljön benyújtásra a Parlamenthez, illetve egyidőben lépjenek hatályba.

A törvény keretjellegű legyen, amelyet a sajátosságok érvényesítésére ágazati törvények egészítsenek ki.

A törvény csak a bérrendszerrel együtt fogadható el. A bérrendszer szükséges elemei: a mindenkori minimálbér és az ehhez kapcsolódó osztályonkénti illetve fokozatonkénti minimumok, az inflációt és a vállalati szféra béreit követő éves automatizmus, az intézményi beralapra épülő teljesítményfinanszírozási bérkeret (30%) és a bérpótlékok.

A törvény hatálya a tervezetben megfogalmazottnál szélesebb legyen: terjedjen ki a társadalombiztosítás által finanszírozott területekre, a fegyveres erők és testületek alkalmazottaira, és irányadóként a társadalmi közös szükségletek kielégítését szolgáló, költségvetési rend szerint gazdálkodó és állami költségvetés által támogatott nem állami és önkormányzati, de állami feladatot alaptevékenységként ellátó szervezetek (társadalmi szervek, alapok, alapítványok és

egyéb nonprofit szervezetek) alkalmazottaira is. A hatály kiterjesztésének megfelelően a közalkalmazottak helyett a közszolgálati alkalmazottak elnevezést szükséges használni.

A szakszervezeteket illesse meg mind ágazati, mind munkahelyi kollektív szerződés kötésének joga. Ennek megfelelően a 2.§ "A" variációját támogatják és ragaszkodnak az ágazati megállapodás normatív jellegének biztosításához.

A munkaügyi kapcsolatok című II. fejezetben a szakszervezetek és a közszolgálati tanács jogait világosan külön kell választani és meg kell őrizni a szakszervezeti jogosultságokat. (A fejezet javasolt megfogalmazását Írásban átadták.)

A tervezet egészét tekintve túlsúlyos a fegyelmi felelősségre vonatkozó rész, és szelleme a munkavállalók részére elfogadhatatlan.

A törvény megfelelő garanciák biztosításával vegye figyelembe a nők sajátos munkavállalói helyzetét.

A törvény hatálybalépésével egyidejűleg módosítani szükséges minden érintett jogszabályt (pl. társadalombiztosítási törvény).

Az önkormányzati tárgyalócsoport a szakszervezeti állásfoglalást támogatta, így egyetértett a kollektív szerződéskötési lehetőség biztosításával. Kiegészítésképpen többek között javasolták, hogy a végkielégítésben részesülők körét szélesíteni kell, adhatósága ne függjön a jogviszony megszűnésének módjától és halálesetnél a hozzátartozók is megkaphassák. Az OTF képviselője a törvény hatálya vonatkozásában tett fel kérdéseket (TB Alap kezelője, társadalombiztosítási önkormányzatok, családi orvos hovatartozása.)

A kamarai oldal, szintén támogatva a szakszervezeti állásfoglalást, felhívta a figyelmet arra, hogy az egészségügy finanszírozására vonatkozó elképzelések és a tervezetben foglaltak között nincs összhang.

Álláspontjuk szerint csak olyan törvény fogadható el, amelyet a költségvetés meg is finanszíroz.

A törvény egyik leglényegesebb elemének ítélt előmeneteli rendszer és bértáblázat vonatkozásában egyetértés alakult ki a bizottságban, hogy azt mindenképpen a törvény többi részével együtt kell benyújtani és elfogadtatni. A Munkaügyi Minisztérium képviselője a bérmechanizmus elemeivel kapcsolatban a következőket fejtette ki:

Elvileg a bértáblázat alapját képező minimum lehet magasabb is, mint a minimális bér.

A minimumra építve különböző koefficiensek alapján többféle bértáblázat is elképzelhető. 1992-es bevezetés esetén a forrásszükséglet miatt mindenképpen csak egy igen nivellált tábla alkalmazható. Célszerűbb lenne ezért egy differenciáltabb bértáblázat elfogadhatósága érdekében az átállási periódust elnyújtani, például két éves bevezetési moratóriummal. A MÜM vállalja, hogy a következő tárgyalásra több bértáblázat (pl. a SZÉF által javasolt) átállási és működtetési költségkihatásáról is számítási eredményeket közöl.

Az éves bérautomatizmus mértékének biztosítani kell egyrészt a bértáblázat karbantartásának, másrészt a mozgó bérkeretnek a finanszírozását. Az éves bérautomatizmus mértékéről a költségvetési törvényben kell dönten.

A Pénzügyminisztérium képviselője hangsúlyozta, hogy a bérmechanizmusról a vitát csak konkrét számítások alapján lehet érdemben folytatni.

A szakszervezeti oldal a bérmechanizmus kapcsán valamennyi közszolgálati alkalmazott részére teljes bérgaranciát kért, azaz a bér közvetlen és kötött leosztását az önkormányzatok felé.

A bizottság a következőkkel zárta a napirendi pontot

a kormány előterjesztésben tükröztetni kell az érdekképviselők álláspontját, ennek érdekében a szakszervezeti oldal írásban átadja az előterjesztőnek az általános észrevételeit,

a bizottság a tárgyalást október 2-án a részletes vitával folytatja, ehhez az érdekképviselők kéri a Munka Törvénykönyve rendelkezésükre bocsátását.

2. napirendi pont: A kötelező végkielégítés bevezetése

A szakszervezeti oldal a KIÉB korábbi állásfoglalására hivatkozva javasolta, szülessen megállapodás arról, hogy a költségvetési szférában a kötelező végkielégítés -az erre vonatkozó általános döntés eredményétől függetlenül is- még 1991-ben kerüljön bevezetésre. Tekintettel arra, hogy az oldalak a vitára nem tudtak felkészülni, a bizottság úgy döntött, hogy rendkívüli ülés keretében tér vissza a felvetés megtárgyalására.

Budapest, 1991. szeptember 24.

Készítette: Horváthné Batár Emese